Miten arvioitte maahanmuuttajien kotouttamisen toimivuuden onnistumista maaseutualueilla tähän mennessä, minkälaisena voimavarana näette kotoutuvat maahanmuuttajat maaseudun kehittymisen kannalta sekä mitä hyviksi havaittuja käytäntöjä sekä toisaalta kehittämiskohteita maahanmuuttajien kotouttamisessa maaseutualueilla on havaittavissa.

Loimaan kaupungin väkiluvusta 2,6% on maahanmuuttajia. Näiden runsaan 400 maahanmuuttajan lähtömaat ovat suuruusjärjestyksessä Viro, Romania, Ukraina ja Venäjä. Loimaan evankelisen kansanopisto on seutukunnan ainoa aikuisten perusopetusta tarjoava oppilaitos. Tällä hetkellä aikuisten perusopetuksessa opiskelee noin 80 maahanmuuttajaa, joiden pääasialliset lähtömaat ovat Afganistan, Somalia, Irak ja Kiina. Opistosäätiö vastaanotti vuoden 2015 aikana noin 40 nuorta turvapaikanhakijaa ja järjesti heille opetusta ja tuettua asumista. Vuonna 2016 perustettiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen aloitteesta seitsemän paikkainen alaikäisyksikkö, ilman huoltajaa tulleille turvapaikansaaneille nuorille ja tuetun asumisen palvelu 18 vuotta täyttäneille. Vuonna 2017 opistosäätiö sai hankerahaa Opetus- ja kulttuuriministeriöltä yhdessä Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä Novidan kanssa. Hankkeen tavoitteena on rakentaa koulutuspolku aikuisten perusopetuksesta ammattiopintoihin sekä saada maahanmuuttajanuoria aktivoitua mukaan kulttuuri- ja urheiluharrastuksiin. Opisto on kouluttanut myös paikallisia vapaaehtoisia tutustumaan ja tukemaan paikkakunnalle muuttaneita maahanmuuttajia. Leader-hanke Maukas Englanti on koonnut paikallisia ja maahanmuuttajia valmistamaan yhdessä ruokaa ja samalla opiskelemaan englantia. Opistosta on muodostunut maahanmuuttajien ja paikallisten kohtaamispaikka.

Kotouttamisen onnistumisen kannalta on välttämätöntä, että viranomaisyhteistyö ja tiedonkulku toimii. Loimaan kokoinen paikkakunta on hyvin optimaalinen tässä merkityksessä, Lähes yhtä merkittävä rooli on kolmannen sektorin toimijoilla ja vapaaehtoisilla. Käytännön esimerkkinä toimivat tilanteet, joissa opiston alaikäisyksikössä 18 vuotta täyttävä nuori siirtyy tuettuun asumiseen. Hyvin toimivien verkostojen kautta on pystytty löytämään edulliset asunnot varsin pikaisesti. Samoin kesätyöasioissa yrittäjät ovat tarjonneet työtä ja useampi ystäväperhe on kutsunut nuoria viikonloppuisin syömään ja auttanut heitä samalla viranomaisasioiden kanssa eteenpäin.

Maahanmuuttajien koulutuspolut- hankehaku käynnistettiin keväällä 2017. Samoihin aikoihin Varsinais-Suomesta alettiin puhua positiivisen rakennemuutoksen alueena. Opistosäätiössä nähtiin, että oli satsattava siihen, että mahdollisimman moni aikuisten perusopetuksen päättötodistuksen saava voisi jatkaa ammattiopintoja Loimaalla. Monille heistä oli muodostunut paikalliset kontaktit viranomaisiin, mutta myös vapaaehtoisiin. Työvoiman tarve tulee kasvamaan erityisesti metalliteollisuudessa, mutta myös maataloudessa erityisesti kotieläintilojen koon kasvaessa. On huomioitavaa, että molemmilla mainituilla aloilla tarvitaan riittävän kielitaidon lisäksi vahvat ammatilliset taidot.

Keskeinen kehittämiskohde on edellä mainittu nivelvaihe aikuisten perusopetuksen ja ammatillisen opetuksen välissä. Siirtyminen tiiviistä luokkaopetuksesta pienessä oppilaitoksessa isoon laitokseen, jossa opiskelijan vastuu opinnoistaan on suurempi, opiskelu sisältää paljon harjoittelua ja erilaisen käytännön ohjeistuksen ymmärtämistä ei ole helppoa, vaikka motivaatio on kohdallaan. Nykyisellä hankerahoituksella asiaa voidaan kuitenkin auttaa. Toinen nivelvaihe ammattiopinnoista työelämään on ehkä vielä vaativampi. Tässäkin voisi ajatella hankkeita, jonka rahoituksella toimisi ”saattaja” maahanmuuttajan apuna työpaikalla alkuvaiheessa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen maahanmuuttopäällikkö Kalle Myllymäki on toiminut tiiviissä yhteistyössä opistosäätiön kanssa alaikäisyksikön perustamisesta lähtien. Myllymäki on antanut useamman kerran myönteistä palautetta siitä miten kotouttamista on Loimaalla tehty. Erityisesti asioihin reagoimisajat ovat olleet huomattavasti nopeampia, kuin isommilla paikkakunnilla. Tästä lähtökodasta on hyvin perusteltua,

että jatkossakin em. yksiköitä perustetaan tarvittaessa myös muualle kuin isojen kaupunkien vastaanottokeskusten läheisyyteen.

Tämän syksyn opiskelijavalinnassa ensi kertaa oli havaittavissa suunnan muutos. Tähän asti Varsinais-Suomessa Turku on ollut ensisijainen hakukaupunki maahanmuuttajille aikuisten perusopetukseen (Turun kristillisen opiston aikuisten perusopetus) ja Loimaa on sitten saanut toissijaisia hakijoita. Turusta suunta on ollut puolestaan pääkaupunkiseudulle. Tänä syksynä meille on tullut jo paljon opiskelijoita pääkaupunkiseudulta. Edellä mainitut viranomaisten käsittelyajat, asuntotilanne ja erityisesti sen kalleus ovat lisänneet kiinnostusta meitä kohtaan. Tässä olisi varmaan paljon tehtävää pääkaupunkiseudun viranomaisilla. Voisi suositella Loimaata ja muita vastaavia maaseutupaikkakuntia ensin opiskelukaupungiksi ja mahdollisesti myös kaupungiksi, josta löytyvät hyvät kunnalliset peruspalvelut ja työpaikka tulevaisuudessa. Olemme huomanneet, että monilla maahanmuuttajilla on ennakkoluuloja maaseutua kohtaan, mutta se on muuttunut myönteiseksi kokemansa perusteella.